Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Anjel Akizu Gaztañaga

Aretxabaleta, Gipuzkoa (1949)



Aurkibidea

Biografia



Durana kalean jaioa, ama Izurieta auzokoa zuen eta aita kaletarra. Beraiena baserri-etxea zen; baratzea eta hiru behi zituzten. Bederatzi senide ziren (sei neska eta hiru mutil) eta gehienek hika egiten zuten elkarrekin. Gurasoek ere hika egiten zieten, amak bereziki. Ederlan lantegian egin du lana erretiroa hartu arte. Semeei eta biloba mutilei hika egiten die; alabari eta biloba neskei ez. Hitanoa jasotzeko elkarrizketa egin genion, Koldo Zubizarreta lagunarekin batera.

Zintak

ARE-089

- **Proiektua**: Aretxabaletan hika
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Altolagirre Etxeberria, Maddi - Etxeberria, Idoia
- **Data**: 2024-10-28
- **Iraupena**: 76 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Altolagirre Etxeberria, Maddi

Pasarteak

1. Familiako kale baserria eta hikarekin lehen hartuemana

- **Erref**: ARE-089/017
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:10:45. **Bukatu**: 00:11:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Kale baserrian zer animalia izaten zituzten azaltzen du Koldok, baita behiekin zelaietara egiten zuten bidea ere. Gainera, animaliei hika egiten zietela dio, behiei noka eta idiei toka. Gurasoei entzuten eta animaliekin hitz egiten ikasi zuen Anjelek hitanoa.

2. Gurasoek seme-alabekin hika

- **Erref**: ARE-089/018

- **Iraupena**: 0:00:13. **Hasi**: 00:11:47. **Bukatu**: 00:12:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Anjelen gurasoek seme-alabekin hitanoa erabiltzen zuten beti, nahiz eta aitak alaba guztiekin egiten zuen edo ez ezin duen gogoratu.

3. Senideen artean hika

- **Erref**: ARE-089/020
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 00:12:06. **Bukatu**: 00:12:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Anai nagusienari zein gurasoei zuka egiten zien, baina anai-arreben artean hika egin izan dute beti. Arreba gazteenek agian ez, baina gainontzekoek bai. Beraz, noka zein toka bietara ondo moldatzen da.

4. Gurasoek beraien artean zuka

- **Erref**: ARE-089/021
- **Iraupena**: 0:00:25. **Hasi**: 00:12:55. **Bukatu**: 00:13:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Gurasoek beraien artean zuka egiten zuten. Bikotekideen artean hika egitea imaginaezina dela dio, errespetu faltatzat hartzen baita.

5. Animaliei hika eta haurrei zuka

- **Erref**: ARE-089/022
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:13:20. **Bukatu**: 00:14:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Lagunekin eta senideekin hika erabiltzen zuten beti eta batez ere animaliekin. Animaliei eta haurrei berdin egitea Anjelek inoiz ez du ulertu. Haurrei zuka eta animaliei, aldiz, hika egin behar zaiela dio.

6. Haur txikiei hika?

- **Erref**: ARE-089/023
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:14:12. **Bukatu**: 00:15:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Haurrei oso umetan zuka, baina adin jakin batera iristean jada hika egin behar zaiela dio jende askok. Anjelek ez du desberdintasun horren berririk. Berak bilobei jaio direnetik hika egin izan die. Txikienari izan ezik, neska dena.

7. Semearekin hika eta alabarekin zuka

- **Erref**: ARE-089/025
- **Iraupena**: 0:00:53. **Hasi**: 00:15:46. **Bukatu**: 00:16:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Alabarekin zuka egiten du eta semearekin, aldiz, hika. Haserreren batean, edo kasu oso zehatzetan, egin izan dio alabari hika. Emakumezkoei hika ez egitearena ohiturarengatik dela dio, besterik gabe. Emakumezkoen artean gehiago galdu delako ere bai.

8. Hika gehiago gizonekin emakumeekin baino

- **Erref**: ARE-089/028
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:16:45. **Bukatu**: 00:17:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Lagunekin erabiltzen du, batez ere, hitanoa, kuadrilakokin zein beste batzuekin. Gazteagoekin ere erabiltzen du noizbehinka. Emakumeen kasuan, aldiz, arrebekin soilik erabiltzen du. Hitanoz hurbiltzen zaion orori ere hika erantzuten dio, emakumea izan edo ez. Hala ere, emakumeei gutxiago egin izan die.

9. Hitanoaren gainbehera

- **Erref**: ARE-089/033
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:18:58. **Bukatu**: 00:19:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Euskara » Tratamenduak

Laburpena:
Gazteagoen artean hitanoa galtzen dabilela argi ikus omen daiteke. Galera orokorra dela uste dute, nahiz eta emakumezkoena lehenago eman zen.

10. Baserrian hobeto mantendu da hitanoa

- **Erref**: ARE-089/034
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:19:54. **Bukatu**: 00:21:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Baserritarrak ziren batez ere hika erabiltzen zutenak. Kalean gazteleraren eragin handiagoa zegoen eta, beraz, euskara zein hika gutxiago entzun eta erabiltzen ziren. Baserrietan hobeto mantendu da euskara, baita bere forma guztiak ere, hitanoa barne.

11. Hika erabiltzaile gazteena herrian?

- **Erref**: ARE-089/035
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:21:28. **Bukatu**: 00:22:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Hitanoz egiten duen pertsona gazteena zein den esatea zaila zaie, ez baitute hortan arretarik jartzen. Hala ere, bai ikusten dituzte euskaraz oso ondo hitz egiten duten kanpotarrak eta pozgarria zaie benetan.

12. Umeetan zituzten hizkuntza erabilerak

- **Erref**: ARE-089/036
- **Iraupena**: 0:02:54. **Hasi**: 00:22:28. **Bukatu**: 00:25:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Frankismoa dela eta, beraiek gaztetan gaztelania asko erabiltzen zuten. Eskolatik irtendakoan, aldiz, euskaraz. Anekdotak ere badituzte.

13. Baserritarren konplejuak

- **Erref**: ARE-089/037
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:25:22. **Bukatu**: 00:27:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:
Baserritarrak bigarren mailako gisa hartzen zituzten.

14. Emakumeen konplejuak

- **Erref**: ARE-089/038
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:27:02. **Bukatu**: 00:27:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Baserritarrek konplejuak zituzten, emakumeek batez ere. Koldok badu horri buruzko adibide bat.

15. Baserritarren egunerokotasuna eskolan

- **Erref**: ARE-089/039
- **Iraupena**: 0:02:27. **Hasi**: 00:27:42. **Bukatu**: 00:30:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Baserritarrak ere bazituzten ikasgelan. Herrira iristeko bideak ez ziren batere errazak. Baserritarrak lanean zeuden bitartean herrikoak jolasean egoten ziren.

16. Appa Hi!

- **Erref**: ARE-089/045
- **Iraupena**: 0:00:29. **Hasi**: 00:37:56. **Bukatu**: 00:38:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Appa hi! aplikazioaren promo bideorako erabilgarria den zatia.

17. Mugikorraren erabilera

- **Erref**: ARE-089/047
- **Iraupena**: 0:05:53. **Hasi**: 00:38:38. **Bukatu**: 00:44:31

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak
- Ohiturak eta bizimodua

Laburpena:
Lehen nola komunikatzen ziren azaltzen dute.

18. Galdu diren ohiturak

- **Erref**: ARE-089/048
- **Iraupena**: 0:05:27. **Hasi**: 00:44:31. **Bukatu**: 00:49:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua
- Lanbideak » Antzinako lanbideak

Laburpena:
'Kafe konpletua' hartzea galdu da, dantzak, lanbideak...

19. Jolasak eta gaiztakeriak

- **Erref**: ARE-089/050
- **Iraupena**: 0:04:44. **Hasi**: 00:50:10. **Bukatu**: 00:54:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Gau beltza dela eta ere bazituzten ohitura eta jolasak. Neskak beldurtzera joaten ziren. Umetan jolas pila bat zituzten lagunen artean. Zoritxarrez, galtzen joan direla diote.

20. Galdu diren lanbide desberdinak

- **Erref**: ARE-089/051
- **Iraupena**: 0:03:37. **Hasi**: 00:54:54. **Bukatu**: 00:58:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak

Laburpena:
Barkilleroa ezin aipatu gabe utzi, ezta gasolinaren arduraduna ere. Kotxearen erabilera ere asko aldatu da: kamioiak eta banatzaileak soilik zebiltzan lehen esne zein barazki banatzaileak, esaterako. Barazkiak eta frutak dendan baino familiako ortuan izaten zituzten.

21. Herriko historia: bainuetxea eta 'uretzak'

- **Erref**: ARE-089/054
- **Iraupena**: 0:02:14. **Hasi**: 00:58:45. **Bukatu**: 01:00:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Bestelako kontuak » Historia orokorra

Laburpena:
Aretxabaletako bainuetxea oso garrantzitsua zen, baina Ametzako 'uretzak' oso onak zirela esaten zen. Beraiek umetan arrautza ustel usaineko 'uretzak' edaten zituzten gustora. Hala ikasi du bilobak ere.

22. Eskola garaiko istorioak

- **Erref**: ARE-089/059
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 01:05:04. **Bukatu**: 01:06:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
'Montañas nevadas' abestia abesten zuten eskolan. Disziplina gogorra zen, makilaren erabilera ere aipatzen dute. Ume-umetan maistrak izaten zituzten; behin handiago eginda, Jose Luisez gogoratzen da Koldo. Gizon handia eta mantsoa, baita zakarra ere. Anjel irakaslea normalagoa zela ere oroitzen dute eta, azkenik, "Maripaz" ere badakarte gogora, bide batez herriko trena gogoratuz.

23. Herriko trena

- **Erref**: ARE-089/060
- **Iraupena**: 0:02:51. **Hasi**: 01:06:21. **Bukatu**: 01:09:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Trenarekin ere aritzen ziren gaiztokeriatan. Trena zen orduko erreferentzia handietako bat, ekarri zituen aldaketez gain, orduaren erreferentzia ere bazelako. Tren geltokiaz gogoratuz, gaur egungo autobus geltoki kaskarrekin ez daude batere gustora. Gasteizko autobus elektrikoari eta tranbiari buruz ere hitz egiten dute.

24. Garbigailua

- **Erref**: ARE-089/061
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 01:09:12. **Bukatu**: 01:12:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Labadora asmakuntza garrantzittsua izan zen. Baita butanoa ere. Opari gisa eman zion Koldoren aitak amari. Anjelen etxeko lehen etxetresna elektrikoa izan zen.

25. Kuadrilaren garrantzia

- **Erref**: ARE-089/063
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 01:13:12. **Bukatu**: 01:16:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia

Laburpena:
Bi kintak osatzen dute beraien kuadrila, 30 bat inguruko lan taldea. Estatutuak eta guzti zituzten garai batean. kuadrilek lagunetako bat lan gabe gelditzean nola lagundu jakiteko, esaterako.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-30

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com